

OVIRE MIRU V STAVKI ANTRACITNIH PREMOGARJEV

Dogovor glede mehkega premoga ovira mir v poljih antracita. — Premogarji so neizprosni v svojem stališču napram arbitraciji, ker se boje slabega učinkovanja na dogovor v Jacksonville, ki je določil visoko mezdno lestvico za unijska polja mehkega premoga.

Poroča John J. Leary.

"Vsakdo, katerega smo vprašali za svet, nam je povedal, da moramo znižati mezdno lestvico v poljih mehkega premoga. Vsak narodni ekonom nam je rekel, da bo uveljavljeno znižanje, če bi se poslužili arbitracije. Nismo se je in tudi nismo znižali mezd."

Dosti vode je steklo v morje izza časa, ko je podal John Lewis, predsednik United Mine Workers, to izjavo. "Izjava pa je važna, ker nudi ključ k mrtvilu, ki je zavladalo v antracitnem položaju."

Teoretično je mezdno lestvico v poljih mehkega premoga določil dogovor, sklenjen v Jacksonville, ki bo veljal do 1. aprila 1927. Ta dogovor pa se je izjalovil, razven v Illinoisu, Indiani, Ohiju in zapadni Pennsylvaniji, ki predstavljajo centralno kompetitivno polje ter tvorijo temelj, na katerem se določa vse unijske lestvice.

Celo v teh okrajih, ki so stoodstotno unijski že več kot eno generacijo, je bila unijska razrušena na nekaterih mestih. Prvikrat v številnih letih so proizvajali v pittsburskem okraju, v Ohiju in Indiani premog pod neunijskimi pogoji. V pittsburskem okraju si prizadeva Pittsburgh Coal Co. na vse mogoče načine, da proizvaja premog na temelju neunijske mezdne lestvice. Dosedaj je znanomovala precej napredka, kajti zadnja poročila kažejo, da obratuje sedem rogov, s približno dvajsetimi odstotki svoje normalne delavske sile.

Posledica izjalovljenja dogovora je bilo skrčenje unijske produkcije 35 odstotkov. Okraj za okrajem je odpadel od unijske, ne raditega, ker so bili premogarji mogoče manj unijski v svojem srcu, kot so bili nekoč, temveč pod pritiskom ekonomskih potrebščin.

Vsled tega je bil dogovor, sklenjen v Jacksonville, izpostavljen neprestanemu ognju. Zahtevali so celo v uniji naj se izpremeni dogovor tako, da bodo dobili ljudje dela. Premogarski organizaciji prijazni podjetniki so istotako zahtevali odpuščanje. Predsednik Lewis pa se ni hotel ozirati na vse te klice ter je odločno izjavil, da bo moral kdo drugi stopiti na njegovo mesto kot predsednik United Mine Workers of America, predno bo modificiran dogovor, sklenjen v Jacksonville.

Trdil je, da je bilo ob času, preveč rogov in preveč premogarjev, — čemur nikdo ne ugovarja, — in da bodo v teku očiščevalnega procesa, sledečega dogovoru, zaprli vse nepotrebne rove, ki so obratovali z izgubo. Bil je mnenja, da bo na ta način več neunijskih kot pa unijskih premogarjev izgubilo delo.

Prvikrat v zgodovini ameriškega delavskega gibanja je načelnik velike delavske organizacije namenoma sklenil zmanjšati število članov svoje unije.

Dogovor, sklenjen v Jacksonville, ni povišal plač premogarjev. Ostale so mezdne lestvice, ki so sledile stavki leta 1919, ko so bile najmanj povišane plače za 27 odstotkov, vsled česar so dobivali navadni delavci minimalno plačo \$7.50 na dan za osem ur dela.

Leta 1924 so pričeli stavljati delodajalci v unijskih poljih vedno silnejše zahteve za znižanje mezdne lestvice, da bodo mogli tekmovati z neunijskimi polji.

Pisec tega članka je bil navzoč v Jacksonville, ko je bil dosežen tozadevni dogovor. Še nikdar prej ni videl takoj potrditve skupine delodajalcev.

— Med nami jih je dosti — je pojasnil neki

Bučno zborovanje laškega parlamenta

Fašisti so vrgli iz zbornice člane aventinske opozicije. — Viharni prizori so zaključili sejo poslanske zbornice po počaščenju pokojne kraljice.

RIM, Italija, 17. januarja. — Včerajšnje zborovanje poslanske zbornice, ki je bilo prvo po božičnem odloženju bi moralo biti posvečeno izključno le proslavi spomina kraljice-matere Margherite, je bilo moteno vsled viharnih prizorov med fašisti in majhno skupino aventinskih opozicionarjev.

Komaj je zaključil zadnji govornik svoj slavošpev, ko so navali fašistiški poslanci na člane opozicije ter jih vrgli iz parlamenta. Trije člani opozicije so bili lahko poškodovani tekom pretepa.

Aventinska opozicija je zapustila zbornico takoj po umoru Matteottija z izjavo, da se ne bo vrnila, dokler bo vladal v Italiji fašizem, kajti ta opozicija je imela "moralno vprašanje" proti ministrskemu predsedniku Mussoliniju, katerega so po pravici obdolžili, da je bil zapleten v umor socialističnega poslanca.

Konec včerajšnjega zasedanja, ko je predsednik zbornice že stavil predlog, naj se odloži zborovanje do srede, je naenkrat poskočil kvišku ministrski predsednik Mussolini ter rekel, da je treba takoj rešiti "moralno vprašanje", ker se je vrnila aventinska opozicija v zbornico. Vsled tega je predlagal posebno sejo zbornice, ki se bo vršila danes.

Kljub protestom poslancev Farinacci-ja, generalnega tajnika fašistiške stranke, je zmagal z veliko večino predlog Mussolinija.

Velikanski ledenik v Alaski.

ANCHORAGE, Alaska, 17. jan. Zlatokalec Robert Hatcher se je vrnil iz notranosti Alaske ter povedal, da se nahaja v bližini Nuke velikanski ledenik, za katerega doslej še niso vedeli. Vlada namerava poslati v dotični kraj znanstveno komisijo.

delodajalec, — ki so podpisali svojo lastno smrtno obsodbo, a nimamo nikake izbire.

Sklenjeni kontrakt je veljal nekaj časa radi obtoječih kontraktov za dobavo premoga, a v teku enega leta so dobila neunijska polja večino biznisa in nekateri unijski rovi so morali zapreti svoja vrata ali pa skriti plače.

V splošnem je znašala mezdna lestvica dvajset odstotkov manj kot določeno v dogovoru, sklenjenem v Jacksonville. Največja kompanija, ki je storila to, je bila Consolidation Coal Company, v kateri je interesiran mladi John D. Rockefeller in Pittsburgh Coal Company, katero kontrolirajo interesi, ki so v najtesnejšem stiku z zakladniškim tajnikom Mellonom.

Poskusi, da se izvede pritisk na te kompanije, so se izjalovili in ohladili so se vsled tega kardinalni odnosi, ki so obstajali med Belo hišo in unijskimi voditelji.

Tak je bil položaj spomladi preteklega leta, ko so delali načrte so tri-okrajno antracitno konvencijo, ki naj bi sestavila načrte za novo mezdno lestvico. Može v rovi trdega premoga so takrat uspevali ter predstavljali oster kontrast napram položaju premogarjev v rovi mehkega premoga. Mezde so bile visoke in delo je bilo prilično stalno. Niso splošno zahtevali povišanja mezd, a prevladovalo je razpoloženje, da ne sme biti nikakega skrčenja plač.

POZOR SLAMNIKARJI!

Nocoj zvečer ob šestih bo važna seja v Bethoven Hall med 2. in 3. Ave. Seje naj se udeleži vsakdo, ki je zaposlen v slamnikarski obrti. Seja je izredno važna. Jutri zjutraj ob desetih bo proglašen po vseh delavcih v Downtownu splošen štrajk, kojega namen bo organizirati vse neunijske delavnice.

Slamnikarji, pridite zagotovo!

Preki sod na Romunskem.

DUNAJ, Avstrija, 17. jan. — Semkaj so dospela poročila, iz katerih je razvidno, da je romunska vlada uveljavila vojno pravico vsled odkrite agitacije, da se pokliče zopet v deželo bivšega prestolonaslednika Karola, ki se je odpovedal prestolu vprico precej zagostitvenih okoliščin.

Nadaljna poročila izjavljajo, da se zavzemajo številni politični in vojaški krogi za aretacijo bivšega prestolonaslednika, seveda pod pogojem, da bi ga dobile romunske oblasti v svoje roke.

Novo nemško ministrstvo.

BERLIN, Nemčija, 17. jan. — Kanceler Luther je predložil danes predsedniku Hindenburgu listo novih nemških ministrov. Dr. Stresemann je zunanji minister, finančni minister je pa dr. Peter Reihhold.

Pogoji sovjetske vlade.

MOSKVA, Rusija, 17. jan. — Sovjetska vlada je obvestila Ligo narodov, da se ne bo udeležila nobene razoroževalne konference, če se bodo vršile na švicarskih tleh. Boljševiki zahtevajo, naj se švicarska vlada oficijelno opraviči za umor boljševiškega diplomata Vorovskega.

Zdravstveno stanje kardinala Merciera.

BRUSELJ, Belgija, 17. jan. — Zdravniki izjavljajo, da se zdravstveno stanje kardinala Merciera neprestano slabša. Izgubili so že vse upanje, da bi ozdravel.

Copeland za konec premogar. stavke.

Senator Copeland iz New Yorka je naprosil senat, naj konča stavko antracitnih premogarjev. — Predsedniku hoče dati polnomoč. — Predsednik naj bi tudi določil plače premogarjev ter dobičke delodajalcev.

WASHINGTON, D. C., 17. jan. Vsled resolucije senatorja Copelanda iz New Yorka, v kateri je naprosil predsednika, naj poseže v stavko premogarjev, je prišel senat splošno razpravljati o stavki ter se lotil tudi vprašanja, kako jo končati.

V poslanski zbornici so štirje člani iz newyorških okrajev naprosili načelnika komiteja za meddržavno in zunanjo trgovino, naj vpripori takojšnjo akcijo glede priporočil predsednika, kakor hitro bi se pojavila resnična potreba glede dobave antracitnega premoga.

Senator Robinson iz Arkansasa, demokratski voditelj v senatu, je rekel, da bi predsednik lahko uravnal stavko antracitnih premogarjev v treh dneh, če bi res hotel. Izjavil pa je, da bi moral kongres nastopiti potom zakonodaje, da prepreči ponovitev takih položajev. Dostavil je, da bi bila avtoriteta kongresa, da sprejme primerno zakonodajo, dvomljiva vsprico zadnje odločitve najvišjega sodišča in da bi bilo treba za to ustavnega amandamenta.

Resolucija senatorja Copelanda je zadela na odpor senatorjev Reeda in Peperja iz Pennsylvanije, ki sta zavzela stališče, da bi ne mogel predsednik ničesar doseči z intervencijo. Tudi senator Reed iz Missourija je nasprotoval tej resoluciji.

Senator Odell iz Nevade, načelnik rudarskega komiteja, je bil mnenja, da ni treba sprejeti tozadevne resolucije, ker razmišlja rudarski komitej o predlogi, ki vsebuje številna priporočila premogovne komisije.

Po skoro dveh urah razprave je bila resolucija avtomatično odgojena. Ali je mogoče oživiti, razven na tozadevni predlog ali potom soglasnega sklepa. Senator Copeland je vložil še nadaljno in bolj drastično resolucijo, ki bi dala predsedniku polnomoč, da nadzira ali obratuje vse rove trdega premoga tekom sedanje stavke. Ta resolucija je bila izročena na njegovo lastno prošnjo komiteju za meddržavno trgovino.

Senator Peper je zanikal trditve, da je senat brezbržen napram strašnim razmeram, ki obstajajo v antracitnih pokrajinah Pennsylvanije. Kritiziral je resolucijo Copelanda kot "gesto", ki bo le še bolj otežila položaj.

Senator Copeland je opozoril senatorja Peperja in ostale senatorje na to, kar je storil predsednik Roosevelt v sličnem slučaju.

— Moje mnenje je, da naj skliče predsednik delodajalce in premogarje, — je rekel senator Copeland.

Senator Robinson iz Arkansasa je rekel, da je vsled odločitve najvišjega sodišča skrajno težko senatu vpriporiti kako akcijo.

BLAZNIKOVH PRATIK

nimamo več, zato jih ne naročate. Mesto PRATIKE naročite Slovensko-Amerikanski Koladar za leto 1926.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York City.

NOVA SUHAŠKA GONJA

V senatni debati je postal senator Edge tarča suhaških napadov. — Johnson trdi, da skuša governor prispevati k uničenju in razveljavljenju osemnajstega amandamenta.

WASHINGTON, D. C., 17. januarja. — Prohibicijsko vprašanje je prišlo pozno včeraj pred senat, ko je senator Jones iz Washingtona napadel delovanje mokačev in prav posebno prizadevanja senatorja Edge-a iz New Jersey, da naj kongres Volsteadovo postavo tako amandira, da bo dovoljeno proizvajanje in prodajanje piva, ki bo imelo 2.75 odstotka.

Govor se je obračal prav posebno proti pripombam Edge-a tekom decembra meseca ter je bil napad z dvomljivimi statistikami glede prohibicije in njenih učinkov.

Razni drugi senatorji so se udeležili razprave. Senator Edge je govoril glede učinkov prohibicije in senator Bruce, demokrat iz Marylanda, ga je podpiral. Debate se je tudi udeležil senator Shepard iz Texasa, star prohibicijski voditelj.

Senator Jones je rekel, da bi vsebovalo pivo, ki bi imelo po imenu 2.75 odstotka alkohola, v resnici tri in polovico odstotka.

— Na kratko rečeno, — je rekel senator Jones, — bi pomenjalo to, da naj postane kongres potom sprejema take postave, sokriv pri načrtu, da se uniči ustavni amandament v par državah, kjer bi dovoljeval državne postave prodajo takih upijančljivih pijač.

Senator Jones je trdil, da se niso držale pivovarne zakonitih predpisov izza uveljavljenja prohibicije in da nasprotniki postave v New Yorku storili vse, kar je bilo v njih moči, da uničijo uspeh prohibicijskih postav.

— Nikdo ne trdi, da se postavo stoprocentno izvaja, — je rekel senator Jones. — Kljub temu pa so razmere, celo v takih državah, v katerih ni nikakih tozadevnih državnih postav, neizmerno boljše kot pa so bile v dnevih salonov.

— Oni, ki nasprotujejo osemnajstemu amandamentu, ga imajo pravico preklicati, a ker spoznava, da bi bili vsi tozadevni napori brezuspešni, kušajo uničiti postavo potom omalovaževanja. Tako prizadevanje pa se tiče bistva ustavne vlade in če se mu ne bo napravilo konca, bo izbruhnila splošna anarhija.

Senator Edge je povedal senatu, da so otvorili suhaški elementi proti njemu boj v njegovi lastni državi, kjer so vpriporili plačani agenti Antisalonске lige proti njemu kampanjo, v kateri je mrgolelo laži in potvar. Predložil je tudi statistike, iz katerih je razvidno, da so se smrtni slučaji vsled al-

(Nadaljevanje na 4. strani.)

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$37.40 5000 Din. — \$93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačanje "Poštali čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.20 500 lir \$22.00

300 lir \$13.50 1000 lir \$43.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačanje Ljubljanske kreditne banke v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ

LIR, dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lirar sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnosa; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride pošlani denar v roko.

POŠILJATVE PO BREZJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 6887

